

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Uitbreiding pluimveehouderij T. Engelen te Someren

Advies over reikwijdte en detailniveau
van het milieueffectrapport

19 juni 2012 / rapportnummer 2665-30

1. Hoofdpunten voor het MER

De gemeenteraad van Someren heeft in 2011 het bestemmingsplan “Zandstraat 99 Someren” vastgesteld. Dit plan voorziet in een uitbreiding van het bouwvlak ten behoeve van de intensieve veehouderij van exploitant Engelen aan Zandstraat 99 in Someren. Het besluit hierover is geschorst vanwege de mogelijke gevolgen voor Natura 2000-gebieden (zie hoofdstuk 2 van dit advies). De gemeente Someren heeft in overleg met de initiatiefnemer besloten ten behoeve van het geschorste bestemmingsplan alsnog de procedure van de milieueffectrapportage te doorlopen. Bevoegd gezag in deze procedure is de gemeenteraad van Someren.

In dit advies over reikwijdte en detailniveau geeft de Commissie¹ aan welke informatie het MER moet bevatten. De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport. Dat wil zeggen dat het MER voldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als in ieder geval de volgende informatie is opgenomen:

- de gevolgen van het voornemen voor kwetsbare natuur in de omgeving van de bedrijfslocatie, zoals de Natura 2000-gebieden Strabrechtse Heide & Beuven, Groote Peel, Weert- en Budelerbergen & Ringselven en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), met name de effecten door de toekomstige emissie en depositie van verzurende en vermestende stoffen door het bedrijf;
- de geuremissie van het bedrijf en de invloed daarvan op de geurhinder in de omgeving, zowel voor de voorgrondbelasting als voor de achtergrondbelasting;
- de fijn stofemissie van het bedrijf en de bijdrage ervan aan de fijn stofconcentratie in de directe omgeving.

Om deze hoofdpunten goed te kunnen beoordelen is van belang dat het MER bevat:

- een zelfstandig leesbare samenvatting, die duidelijk is voor burgers en geschikt is voor bestuurlijke besluitvorming;
- voldoende onderbouwend kaartmateriaal, voorzien van een duidelijke schaal en legenda. Op het kaartmateriaal moeten in ieder geval kwetsbare natuurgebieden en gevoelige objecten voor geur, geluid en fijn stof aangegeven zijn. Geef ook helder topografische namen en de afstanden van de gebieden en objecten tot het bedrijf aan;
- een heldere vergelijking van de gepresenteerde alternatieven volgens dezelfde methodiek en detailniveau.

De Commissie bouwt in haar advies voort op de “notitie Reikwijdte en diepgang” (verder: notitie R&D). Dat wil zeggen dat ze in dit advies niet ingaat op de punten die naar haar mening in de notitie R&D voldoende aan de orde komen.

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder *adviezen*

2. Aanleiding en achtergronden

2.1 Inleiding

De gemeenteraad van Someren heeft het bestemmingsplan “Zandstraat 99 Someren” op 31 augustus 2011 vastgesteld. Het plan voorziet in een uitbreiding van het bouwvlak ten behoeve van de intensieve veehouderij van exploitant Engelen aan Zandstraat 99 in Someren.

Bij uitspraak van 18 november 2011 heeft de Voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State het vaststellingsbesluit geschorst omdat de gevolgen die het plan kan hebben voor Natura 2000-gebieden onvoldoende waren onderzocht. Naar aanleiding van de uitspraak heeft exploitant Engelen een passende beoordeling laten opstellen. Deze passende beoordeling heeft Engelen ten grondslag gelegd aan zijn verzoek de getroffen voorlopige voorziening op te heffen. In de uitspraak van 27 januari 2012 heeft de Voorzitter het verzoek afgewezen. In de uitspraak heeft de Voorzitter gewezen op het bepaalde in artikel 7.2a van de Wet milieubeheer. In dat artikel is bepaald dat een plan-m.e.r.-plicht geldt als voor een herziening van een bestemmingplan een Passende beoordeling gemaakt moet worden.

2.2 Probleemstelling en doel

Het doel en de aanleiding van het MER staat beschreven in hoofdstuk 2 van de notitie R&D. Uit dit hoofdstuk blijkt dat de beoogde uitbreiding van de pluimveehouderij deel uitmaakt van een aantal ontwikkelingen (o.a. woningbouw) in het buitengebied van Someren. Deze ontwikkelingen vinden grotendeels plaats (of hebben reeds plaatsgevonden) op gronden die eigendom van de initiatiefnemer zijn (of waren). De Commissie adviseert in het MER een duidelijke beschrijving te geven van de historische context, de beoogde ontwikkelingen, de relevante besluiten die in dit kader al zijn genomen en de besluiten die nog genomen moeten worden. Geef daarbij inzicht in de bedrijfsvoering van de pluimveehouderij, de situering van de ontwikkelingen en de onderlinge samenhang tussen de ontwikkelingen en de besluiten.

2.3 Wettelijk kader en beleidskader

In het MER moeten de consequenties en randvoorwaarden die voortkomen uit het wettelijk kader en het beleidskader voor het voornemen worden uitgewerkt. De notitie R&D geeft in hoofdstuk 3 al enige informatie over het wettelijk kader en het beleidskader. Hoofdstuk 3 van de notitie R&D is echter beperkt tot het zoneringsbeleid zoals opgenomen in de Verordening Ruimte van de provincie Noord-Brabant en het provinciale stikstofbeleid dat is vastgesteld in de Verordening Stikstof en Natura 2000 van de provincie en het lokale landschapsbeleid. De Commissie adviseert in ieder geval de volgende onderdelen ook expliciet in het MER te beschrijven en aan te geven welke consequenties deze hebben voor het te nemen besluit:

- Het ruimtelijk relevante wettelijk kader en het ruimtelijk relevante beleid.
- Het provinciaal ruimtelijke beleid en provinciale regelgeving.
- Het wettelijk kader voor natuurbescherming.
- Het wettelijk- en beleidskader voor geur, geluid en voor luchtkwaliteit (fijn stof).

De Commissie adviseert in het MER op te nemen welke aanvullende toestemmingen nodig zijn voor de realisatie van het voornemen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een toestemming op grond van de Flora- en faunawet, een toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 of een andere toestemming (bijv. voor het bouwen).

Het bestemmingsplan is afgestemd op een concreet bouwvoornemen van exploitant Engelen om zijn pluimveehouderij uit te breiden. Voor de vergroting van het bouwblok is op grond van de Verordening Ruimte van de provincie Noord-Brabant ontheffing verleend. In het kader van de ontheffingverlening is onderzoek verricht naar de gevolgen van de bouwblokvergroting. De resultaten van dit onderzoek zijn opgenomen in het rapport "duurzaamheidstoets". In het kader van de voorbereiding van het bestemmingsplan is eveneens het nodige onderzoek verricht. Deze resultaten van dit onderzoek zijn opgenomen in de plantoelichting.

Voor de beoogde inrichting heeft het bevoegd gezag, het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Someren al een revisievergunning in het kader van de Wet milieubeheer verleend. In het kader van de milieuvergunningverlening is ook een aantal onderzoeken verricht.

De Commissie adviseert in het MER gebruik te maken van de onderzoeken die in het kader van eerdere besluitvorming al zijn verricht. Denk daarbij bijvoorbeeld aan geurhinderberekeningen en het onderzoek naar luchtkwaliteit. Door deze onderzoeken in het MER op te nemen wordt een zo volledig mogelijk overzicht gegeven van de effecten van het plan. De Commissie wijst er op dat de onderzoeken uit moeten gaan van de maximale mogelijkheden van het bestemmingsplan en niet alleen op het beoogde bouwvoornemen van de exploitant toegesneden mogen worden.

3. Voorgenomen activiteit en alternatieven

3.1 Inleiding

T. Engelen exploiteert een pluimveehouderij aan de Zandstraat 99-101 te Someren. Hij beschikt over een milieuvergunning (revisievergunning) d.d. 16-9-2011 voor het houden van 82.000 (groot-)ouderdieren van vleeskuikens in opfok. Op deze locatie worden thans 39.900 (groot-)ouderdieren van vleeskuikens in opfok in vijf stallen gehouden.

Om de uitbreiding van het bedrijf met 42.100 dieren mogelijk te maken moet de inrichting met twee nieuwe stallen worden vergroot en wordt de dierbezetting in de vijf bestaande stallen verhoogd.

Zoals in de notitie R&D is aangegeven stond het vorige bestemmingsplan de uitbreiding van het bedrijf niet toe omdat de oppervlakte van het agrarische bouwblok te klein is. Ten behoeve van een vergroting van het agrarische bouwblok is het voorliggende bestemmingsplan door de raad vastgesteld. Het plan is evenwel nog niet werking getreden vanwege de ge-

noemde uitspraak van de Voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State om het vaststellingsbesluit te schorsen.

De provincie heeft voor het grotere bouwvlak ontheffing verleend van de Verordening Ruimte. Deze ontheffing is afgegeven onder de voorwaarde dat Engelen zijn intensieve veehouderijen die waren gevestigd aan de Hollestraat 28–30 en de Ruiter 17–19 opheft. De beide bedrijven zijn inmiddels opgeheven.

Exploitant Engelen heeft bovendien besloten om ook zijn intensieve veehouderijen aan de Zandstraat 61 en De Hoof 28 te beëindigen. Volgens de Passende beoordeling is het sluiten van de inrichtingen aan de Hollestraat 28–30, Ruiter 17 en De Hoof 28 een voorwaarde van de gemeente om medewerking te kunnen verlenen aan de beoogde uitbreiding. Blijkens de notitie R&D worden door deze ontwikkelingen de dierrechten geconcentreerd aan de Zandstraat 99–101.

In de notitie R&D wordt in hoofdstuk 5 een beschrijving gegeven van het voornemen. De beschrijving is gericht op de bouwvoornemens van de exploitant. Geef daarbij aan hoeveel ruimte in het bestemmingsplan (nog) mogelijk wordt gemaakt voor uitbreidingen. Om inzicht te geven in de gevolgen van het vastgestelde bestemmingsplan is het noodzakelijk dat maximale mogelijkheden die in het bestemmingsplan geboden worden, in het MER worden beschreven.²

Het voorkeursalternatief en de andere alternatieven³ moeten in het MER worden beschreven voor zover deze gevolgen hebben voor het milieu.

3.2 Voornemen

In hoofdstuk 5 van de notitie R&D is het voorkeursalternatief opgenomen. Dit alternatief is gebaseerd op de verleende milieuvergunning en het beoogde voornemen om uit te breiden. Ga bij de beschrijving van het voornemen systematisch in op:

- het aantal te realiseren dierplaatsen en het aantal te houden dieren;
- de uitvoering van het voornemen (per diercategorie) inclusief beschikbare oppervlakten per dier en leefoppervlaktennormen⁴, rekening houdend met de vigerende welzijnswetgeving en het gekozen voersysteem;
- de stallen, inrichting en installaties door middel van een duidelijke tekening, voorzien van relevante maatvoeringen, details en legenda. In de plattegronden van de stallen moeten de geïmplementeerde codes uit de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav) aan-

² De Commissie wijst in dit verband op de mogelijkheid in artikel 4.2.7 van de planregels om ondergrondse (bouw)werken te realiseren. De reeds verrichte onderzoeken en de opgestelde Passende beoordeling houden geen rekening met deze uitbreidingsmogelijkheid.

³ De Commissie wijst erop dat het sinds 1 juli 2010 (inwerkingtreding Wet modernisering m.e.r.) geen wettelijk inhoudsvereiste meer is om een meest milieuvriendelijk alternatief op te nemen in het MER. Wel dienen nog steeds alle redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven beschreven te worden, waaronder milieuvriendelijke alternatieven.

⁴ Hierbij dient rekening te worden gehouden met de Verordening welzijn Vleeskuikenouderdieren.

gegeven worden, alsmede het BWL⁵ of Groen Label-nummer. Geef daarbij aan uit welke regeling het Rav-nummer komt;

- de wijze waarop de dieren worden gevoerd en of er naast mengvoer ook andere voedercomponenten worden aangevoerd;
- verdere onderdelen van het voornemen voor zover relevant voor de milieueffecten, zoals een eventuele voerfabriek, mestbewerking of verwerking binnen de inrichting;
- de plaatsing en hoogte van de emissiepunten en, ingeval van de toepassing van luchtwassers, ook de dimensionering van het luchtwassersysteem, in relatie tot de voorgenomen omvang van het bedrijf. Geef de milieuvor- en -nadelen van de te overwegen systemen;
- de uittreedsnelheden van de ventilatielucht waarmee wordt gerekend in de verspreidingsmodellen voor de emissiepunten van de stallen. Geef tevens wat de uittreedsnelheden zijn bij maximale ventilatie, indien gebruik gemaakt wordt van centrale afzuiging. Geef dan bovendien aan hoe deze snelheden worden gerealiseerd op basis van een weerstandsrekening van het gehele ventilatiesysteem in samenhang met de capaciteit van de ventilator(en);
- Geef een overzicht van de planning (het tijdpad) van de beoogde uitbreiding.

3.3 Referentiesituatie

De referentiesituatie bestaat uit de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling. Onder de autonome ontwikkeling wordt de toekomstige ontwikkeling van het milieu verstaan, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Deze toekomstige milieusituatie bestaat uit de ontwikkeling van de huidige activiteiten in het studiegebied en van nieuwe activiteiten in het studiegebied waarover al is besloten.

Het is belangrijk om een goed beeld te hebben van de referentiesituatie te hebben om de gevolgen van het plan inzichtelijk te maken.

Gebruik voor de referentiesituatie de huidige feitelijke situatie van de veehouderij, aangezien deze aanzienlijk verschilt van de verleende milieuvergunning. De Vergelijking met de feitelijke situatie geeft het benodigde inzicht in de te verwachten feitelijke verandering van de milieueffecten.

3.4 Alternatieven

In hoofdstuk 5 van de notitie R&D is vermeld dat als alternatief een variant op het voornemen wordt uitgewerkt. In deze variant wordt uitgegaan van het maximaal aantal dieren dat op grond van de Dierenwelzijnswet gehouden kan worden.

Geef voor dit alternatief aan welke overwegingen aan de keuze ten grondslag liggen, zoals milieuoverwegingen, overwegingen omtrent bedrijfsvoering en technische realiseerbaarheid.

⁵ Meer informatie over de BWL-nummers staat in de toelichting van RAV van 25 september 2006, nr. BWL/2006310778 (stcrt. 24 oktober 2006).

Maak daarbij duidelijk of het alternatief van 110.000 st. (groot-)ouderdieren in opfok als worst case scenario aangemerkt moeten worden en in hoeverre deze variant binnen de ruimtelijke randvoorwaarden realiseerbaar is.

Hoewel geen verplicht onderdeel voor het MER, adviseert de Commissie inzicht te geven in de investerings- en exploitatiekosten van de verschillende alternatieven. Dit geeft meer inzicht in de haalbaarheid van de alternatieven.

4. Milieuaspecten

4.1 Algemene opmerkingen

Doel van de vergelijking van alternatieven op milieuaspecten is inzicht te geven in de essentiële punten waarop, dan wel de mate waarin, de positieve en negatieve effecten van de alternatieven verschillen. Bij de vergelijking moeten de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken. Uit deze vergelijking kunnen eventueel nog extra te nemen maatregelen worden afgeleid.

Geef van de verschillende alternatieven voor zover mogelijk zowel kwantitatief als kwalitatief het effect aan op verzurende en vermestende stoffen, geur, fijn stof en geluid. Maak daarbij gebruik van de (eventueel te actualiseren) onderzoeken die al in het kader van de voorbereiding van het bestemmingsplan zijn verricht. De Commissie maakt u er op attent dat sommige emissiewaarden inmiddels zijn veranderd.

Ga bij de beschrijving van de milieueffecten hiervan expliciet en kwantitatief in op de effecten van vrijkomende emissies, met name voor geur, geluid en luchtkwaliteit⁶.

In de stallen wordt een mixlucht ventilatiesysteem toegepast. Door mixluchtventilatoren wordt de warme lucht uit de nok van de stal in horizontale richting over het strooisel geblazen. Het effect hiervan is een oppervlaktedroging van het strooisel (snel indrogen van mest). Voor de effectbeschrijving is de snelheid van de uittredende stallucht een belangrijke factor. Ga bij toepassing van een cascaderegeling in de effectbeschrijving van de ventilatie (zie § 3.2) per alternatief uit van een worst-case scenario, dat wil zeggen de laagst mogelijke luchtsnelheden.

Ga in op de stoffen zoals genoemd in de Nederlandse emissierichtlijn lucht (NeR) en de luchtkwaliteitseisen uit de Wet milieubeheer.

Voor de overige effecten is een kwalitatieve beschrijving voldoende.

⁶ Ga minimaal in op fijn stof, ammoniak, NO_x en geur.

4.2 Natuur, vermesting en verzuring

Algemeen

Het MER moet duidelijk maken welke gevolgen de voorgenomen activiteit kan hebben voor de natuur. Beschrijf of er naast de natuur met een beschermde status (zie hieronder gebiedsbescherming en soortenbescherming) ook andere waardevolle natuur voorkomt in de nabijheid van het bedrijf. Geef aan of het bedrijf naast de natuureffecten door verzurende en vermestende emissies⁷ nog andere natuureffecten kan hebben, zoals verstoring of verdroging.

Gebiedsbescherming

In het MER moet aangegeven worden waar voor vermesting en verzuring gevoelige gebieden liggen en wat de afstand tot het bedrijf is. Gebruik hiertoe duidelijk kaartmateriaal. Geef in een straal van ongeveer 10 km rond de bedrijfslocatie aan welke beschermde status de gebieden hebben (bijvoorbeeld Natura 2000-gebied, Wav-gebied, Ecologische Hoofdstructuur of beschermd natuurmonument). Geef aan wat de huidige en/of toekomstige emissies en deposities van het bedrijf zijn.

Geef per gebied aan:

- de (instandhoudings)doelstellingen;
- de kritische depositiewaarden van gevoelige habitattypen voor stikstof⁸;
- de heersende achtergrondconcentratie van stikstof;
- de deposities op de verschillende gebieden bij de verschillende alternatieven;
- de gevolgen van de vermestende en verzurende deposities voor de natuur.

Geef daarbij aan of er, in cumulatie met andere activiteiten, een (verdere) overschrijding ontstaat van de kritische depositiewaarden.

Omdat de initiatiefnemer emissierechten van de gestaakte bedrijfsactiviteiten wil inbrengen als mitigerende maatregel voor de bedrijfsontwikkeling aan de Zandstraat 99, dient de samenhang tussen de planologische maatregelen duidelijk gemaakt te worden. Voorts moet per beschermd gebied inzichtelijk gemaakt worden:

- welke positieve effecten het vervallen van 'ammoniakrechten' als gevolg van het staken van deze locaties heeft en waar deze positieve effecten optreden in het natuurgebied;
- waar de negatieve effecten van de uitbreiding aan de Zandstraat 99 optreden in het natuurgebied;
- waar er per saldo positieve of negatieve effecten zijn te verwachten in het natuurgebied.

Geef aan welke emissie- en depositiebeperkende maatregelen⁹ genomen kunnen worden.

⁷ De belangrijkste verzurende en vermestende stoffen zijn Ammoniak (NH₃), Stikstofoxiden (NO_x) en Zwaveldioxide (SO₂). Stikstofverbindingen hebben een vermestende werking. Voor verzuring geldt dat 1 mol zwaveldioxide 2 mol zuur levert en 1 mol stikstofoxiden of ammoniak 1 mol zuur levert.

⁸ Voor de kritische depositiewaarden voor de EHS zie: D. Bal, H.M. Beije, H.F. van Dobben en A. van Hinsberg: Overzicht van kritische stikstofdeposities voor natuurdoeltypen. Directie Kennis, Ministerie van LNV, 2007.

Voor de kritische depositiewaarden voor Natura 2000 habitattypen zie: H.F. van Dobben en A. van Hinsberg: Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura 2000-gebieden. Rapport 1654, Alterra, 2008.

⁹ Zoals emissiearme huisvesting, toepassing van luchtwassers, emissiearme mestopslag.

Voor de vergelijking van achtergronddepositie, kritische depositiewaarden en bijdrage van het voornemen, adviseert de Commissie gebruik te maken van de eenheid $N_{\text{totaal}}/\text{ha}/\text{jaar}$.¹⁰

Bovenstaande informatie kan gebruikt worden voor de Passende beoordeling. Neem de passende beoordeling op in het plan-MER. Dit zorgt er voor dat de natuurinformatie op hetzelfde moment beschikbaar is voor de besluitvorming en in samenhang kan worden beoordeeld door bevoegd gezag en publiek.

Uit de Natuurbeschermingswet 1998 volgt dat een project of plan alleen mag doorgaan, als uit de Passende beoordeling de zekerheid wordt verkregen dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, of de zogenaamde ADC-toets¹¹ met succes wordt doorlopen.

Soortenbescherming¹²

Beschrijf welke door de Flora- en faunawet beschermde soorten te verwachten zijn in het plangebied, waar zij voorkomen en welk beschermingsregime voor de betreffende soort geldt¹³. Ga in op de mogelijke gevolgen van het voornemen voor deze beschermde soorten¹⁴ en bepaal of verbodsbepalingen overtreden kunnen worden, zoals het verbod op het verstoren van een vaste rust- of verblijfplaats¹⁵. Geef indien verbodsbepalingen overtreden kunnen worden aan welke invloed dit heeft op de staat van instandhouding van de betreffende soort. Beschrijf mitigerende en/of compenserende maatregelen die eventuele aantasting kunnen beperken of voorkomen.

4.3 Geurhinder

Beschrijf in het MER:

- de geurbelasting op de gevoelige objecten in odour units per kubieke meter lucht. Doe dit volgens de in de Regeling geurhinder en veehouderij aangegeven rekenmethode. Ge-toetst dient te worden of kan worden voldaan aan de normen voor geurconcentratie en minimale afstanden die volgen uit de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv). Wanneer de gemeente in een verordening volgens artikel 6 Wgv andere waarden heeft vastgesteld, dan dienen deze waarden als toetsingskader;

¹⁰ Agro Stacks drukt uit in ammoniakdepositie, maar dit is vergelijkbaar met de N_{totaal} depositie, omdat stallen nagenoeg geen andere stikstofverbindingen uitstoten.

¹¹ Dit houdt op grond van art. 19g en 19h van de Natuurbeschermingswet 1998 respectievelijk in:

- A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een project of handeling? Inclusief locatiealternatieven.
- D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?
- C: welke Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

¹² Op de website www.minInv.nl/natuurwetgeving is uitgebreide informatie te vinden over de soortenbescherming, waaronder de systematiek van de Flora- en faunawet en de vereisten voor het verkrijgen van ontheffingen voor verboden handelingen.

¹³ Op grond van de Flora- en faunawet en de daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en ministeriële regelingen bestaan er vier verschillende beschermingsregimes. Welk regime van toepassing is, is afhankelijk van de groep waartoe de soort behoort. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende categorieën: tabel 1 (algemene soorten), tabel 2 (overige soorten), tabel 3 (Bijlage IV Habitatrictlijn- / bijlage 1 AMvB-soorten) en vogels.

¹⁴ Bij de inventarisatie van de beschermde soorten kan onder andere gebruik worden gemaakt van gegevens van het Natuurloket: www.natuurloket.nl en protocollen van de Gegevensautoriteit Natuur: www.gegevensautoriteitnatuur.nl.

¹⁵ De verbodsbepalingen zijn opgenomen in art. 8 (planten) en 9 – 12 (dieren) van de Flora- en faunawet.

- de momenten van maximale geurhinder die per etmaal kunnen optreden. Maak een inschatting van de maximale geurniveaus die zich kunnen voordoen¹⁶;
- de hoeveelheid en de keuze van het soort voer, de wijze van mestopslag en -afvoer (en de gevolgen hiervan voor de geurhinder).
- De (eventueel te actualiseren) onderzoeken die zijn verricht in het kader van het bestemmingsplan, de duurzaamheidstoets en de verleende revisievergunning.

Voer, gezien de omvang van het initiatief en de omliggende woningen, cumulatieve geurberoe-
rekeningen uit. Dit past binnen de omgevingstoets.

Betrek bij de vaststelling van de achtergrondbelasting van geurhinder¹⁷ de reeds aanwezige, andere veehouderijbedrijven in de omgeving van het initiatief en nieuwe veehouderij –
initiatieven waarvan de omvang en de locatie bekend is. De Commissie adviseert om bij de
uitwerking van de cumulatieve geurhinder gebruik te maken van bijlagen 6 en 7 van de
“Handreiking bij Wet geurhinder en veehouderij”¹⁸.

4.4 Luchtkwaliteit

Vergelijking van alternatieven

Om de alternatieven onderling en met de referentiesituatie te kunnen vergelijken is het
noodzakelijk om de effecten op de luchtconcentraties van in het bijzonder fijn stof (PM₁₀)^{19, 20}
te beschrijven, ook onder de grenswaarden²¹. Daarbij kan gebruik worden gemaakt van bere-
keningen die voldoen aan de Regeling Beoordeling Luchtkwaliteit 2007²². Presenteer de re-
sultaten van de berekeningen middels verschilcontourenkaarten²³ en geef per contour de
hoeveelheid en ligging aan van woningen en andere gevoelige objecten en groepen²⁴.

¹⁶ Bijvoorbeeld: spoelgoten geven geurpieken tijdens de spoelbeurten. Vaak zijn er 2 spoelmomenten per dag.

¹⁷ De rekenmethodiek, V-stacks gebied, adviseert te werken met een bereik van 2 km. rondom het initiatief. Houdt deze
afstand aan voor het in kaart brengen van de achtergrondbelasting van geur (cumulatieve geurhinder).

¹⁸ InfoMil, aanvulling van 1 mei 2007, op de Handreiking bij Wet geurhinder en veehouderij van de versie 1.0, 6 maart
2007.

¹⁹ Vanwege de heersende problematiek t.a.v. fijn stof en het feit dat intensieve veehouderijen een belangrijke bron van fijn
stof zijn, wordt fijn stof met name genoemd. Dat laat onverlet dat ook voor de andere stoffen uit de Wet milieubeheer
moet worden aangetoond dat voldaan wordt aan de geldende normen (bijvoorbeeld NO₂).

²⁰ Op termijn moeten voor toetsing aan de Wet milieubeheer ook de consequenties van het voornemen op PM_{2,5} in beeld
worden gebracht. Momenteel is in de beschikbare literatuur nog maar weinig bekend over het precieze aandeel van
PM_{2,5} in PM₁₀. De verwachting is echter dat de PM_{2,5}-emissie bij intensieve veehouderijen beperkt is. Op dit moment
vraagt de Commissie daarom nog niet de gevolgen voor de PM_{2,5}-concentraties in beeld te brengen. Zij adviseert echter
nieuwe kennisontwikkelingen hieromtrent nauwlettend te volgen.

²¹ Ook onder de huidige luchtkwaliteitsgrenswaarden kunnen immers nog aanzienlijke gezondheidseffecten optreden.

²² Gebleken is dat in de GCN-bestanden de veehouderijbedrijven niet altijd goed gesitueerd zijn. Dit komt doordat in de
GCN-bestanden de lokatie is gebaseerd op het postadres van bedrijven en niet op de daadwerkelijke lokatie. De
Commissie adviseert daarom bij de berekening van de effecten van het voornemen voor fijn stof zo nodig de GCN-
gegevens te corrigeren op basis van vergunningsverleningsgegevens.

²³ Gebruik hiervoor klassebreedtes van 1,0 µg/m³ of minder, indien klassebreedtes van 1,0 µg/m³ onvoldoende
onderscheidend zijn.

²⁴ Gebruik hiervoor de zogeheten Adres Codering Nederland (ACN)-bestanden. Denk bij gevoelige objecten aan
kinderdagverblijven, scholen, verpleeg- en verzorgingshuizen en woningen. Gevoelige groepen zijn bijvoorbeeld
kinderen, ouderen en mensen met long- of hartziekten.

Laat zien welke alternatieven en mitigerende maatregelen mogelijk zijn om fijn stofemissies zoveel mogelijk te voorkomen, dan wel de luchtkwaliteit te verbeteren.

Toetsing aan wettelijke eisen

Momenteel maakt geen enkele intensieve veehouderij als '*in betekenende mate*'-project onderdeel uit van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). Maak, indien het initiatief zich wel als '*in betekenende mate*' kwalificeert²⁵, aannemelijk dat met het voor-nemen wordt voldaan aan de luchtkwaliteitseisen opgenomen in de Wet milieubeheer, of geef aan hoe het betreffende voornemen is aangemeld in het NSL.

Indien het initiatief zich als '*niet in betekenende mate*' kwalificeert, dient aannemelijk te worden gemaakt dat de toename van de concentratie minder dan 3% van de grenswaarde be-draagt. Maak duidelijk of voldaan kan worden aan de anticumulatiebepaling opgenomen in de AMvB '*niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen)*'²⁶.

4.5 Overige aspecten

4.5.1 Geluid

Breng in het MER de geluidsbelasting door het voornemen in beeld, toets aan geldende wet- en regelgeving en geef aan in welke mate dit gevolgen voor de omgeving heeft. Ga daarbij minimaal in op:

- de geluidsemisssies en -immissies (op geluidgevoelige bestemmingen) voor de dag-, avond-, en nachtperiode, voor de representatieve bedrijfssituatie, inclusief regelmatig terugkerende geluidspieken, zoals het laden of lossen van pluimvee;
- de geluidsbelasting vanwege het (extra) vrachtverkeer dat gerelateerd is aan de inrich-ting. Geef daartoe een kwalitatieve beschrijving van de geluidsbelasting in de dag-, avond-, en nachtperiode op het wegennet in de directe omgeving van de inrichting en de bijdrage van de inrichting hieraan. Ga ook in op afwijkende situaties, door bijvoorbeeld seizoensdrukke en piekmomenten. Voer deze beschrijving kwantitatief uit, wanneer een knelpunt kan ontstaan voor omliggende woningen.²⁷

4.5.2 Klimaat en Energie

Geef aan in hoeverre de uitstoot van broeikasgassen kan worden geminimaliseerd. Betrek hierbij naast onderstaande aspecten rond energieverbruik in ieder geval aanpassingen in voer-ten behoeve van een reductie in methaanemissie en de wijze en duur van de mestopslag²⁸.

²⁵ Dit is het geval als de toename van de concentratie door het project meer dan 3% van de grenswaarde bedraagt.

²⁶ Zie artikel 5 van deze AMvB. Dit is het geval als projecten gebruik (zullen) maken van dezelfde ontsluitingsstructuur en aan elkaar (zullen) grenzen, dan wel in elkaars directe nabijheid (zullen) zijn gelegen tot een afstand van ten hoogste 1000 meter vanaf de grens van de desbetreffende locatie of inrichting. Dit speelt niet als de toename van de concentraties ter plaatse niet meer bedraagt dan 0,1 µg/m³.

²⁷ Dit is aan de orde wanneer woningen zich vlakbij de in- of uitrit van het bedrijf bevinden. Hier zal de geluidsbelasting zwaarder zijn door optrekkend of afremmend verkeer. Gebruik bij de beoordeling of een knelpunt aan de orde is de circulaire van 29 februari 1995 "Geluidhinder veroorzaakt door het wegverkeer van en naar de inrichting".

²⁸ Mestopslag kan veel uitstoot van CO₂ en CH₄ veroorzaken.

Geef in het MER in hoofdlijnen de energiehuishouding voor het voornemen weer, bijvoorbeeld in de vorm van stroom- en gasverbruik per dier. Beschrijf de ambitie op het gebied van energiebesparing en eventueel te nemen energiebesparende maatregelen. Geef daarbij aan welke energiebesparing wordt verwacht.

4.5.3 Veiligheid en gezondheid

Breng de effecten van het plan op de externe veiligheid, diergezondheid en humane gezondheid in beeld.

In geval van chemische of combiluchtwassers: ga in de beschrijving van de veiligheid in op de opslag en verwerking van zuur.

Geef zo goed mogelijk de kans weer op, en de aard van, calamiteiten en storingen die tot milieu- of dierenwelzijnsproblemen kunnen leiden. Beschrijf ook de te nemen maatregelen om de gevolgen zoveel mogelijk te beperken.

Beschrijf daarnaast in het plan-MER de risico's met betrekking tot zoönosen²⁹, zoals bijvoorbeeld MRSA en Q-koorts of anderszins. Ga vooral in op de mogelijke maatregelen die getroffen kunnen worden om de risico's voor de omgeving zoveel mogelijk te beperken.

Besteed aandacht aan het Iras rapport "Mogelijke effecten van intensieve-veehouderij op omwonenden: onderzoek naar potentiële blootstelling en gezondheidsproblemen".³⁰

4.5.4 Water en bodem

Breng de effecten van het voornemen op het watersysteem via bijvoorbeeld een watertoets in beeld. Besteed daarbij aandacht aan:

- de waterbalans van de bedrijfsmatige processen (bedrijfswatersysteem);
- de waterhuishouding van het hele plangebied (hemelwatersysteem);
- de maatregelen om verontreiniging van grond- en oppervlaktewater te voorkomen;
- de locaties en het ruimtebeslag van de infiltratievoorzieningen en de buffers³¹;
- de eventuele onttrekking van grondwater tijdens de bouw van de stallen. Breng de mogelijke consequenties voor de waterhuishouding in beeld.

Geef in dit verband ook aan hoe en hoeveel water via een eigen bron wordt gewonnen en wat dit betekent voor de grondwaterstand. Geef aan hoe reinigings-, spoel- en regenwater worden opgeslagen en afgevoerd.

Geef daarnaast aan hoe verspreiding van relevante aanwezige schadelijke stoffen via de bodem voorkomen wordt.

²⁹ Een zoönose is een ziekte die kan worden overgedragen van dieren op mensen.

³⁰ Rapport van 7 juni 2011 dat is opgesteld in opdracht van de Ministeries VWS en ELI (<http://.nivel.nl/sites/default/files/bestanden/Rapport-Intensieve-Veehouderij.pdf>).

³¹ Deze dienen om vertraagde lozing van hemelwater dat niet kan worden geïnfilteerd in de bodem te bewerkstelligen.

4.5.5 Landschap en Cultuurhistorie

In een agrarische omgeving kunnen archeologische resten, waardevolle cultuurhistorische elementen en karakteristieke landschappen voorkomen. Neem in het MER een beschrijving op van de archeologische verwachtingswaarden, cultuurhistorische waarden en landschapselementen, als basis voor de effectbeschrijving van alternatieven en varianten.

Geef in het MER aan hoe de nieuwe inrichting optimaal landschappelijk binnen de planverbeelding van het bestemmingsplan kan worden ingepast. Geadviseerd wordt in het MER een visualisatie van het toekomstige bedrijf op te nemen.

5. Overige punten

Voor de onderdelen 'leemten in milieu-informatie' en 'samenvatting van het MER' heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

Om de onderlinge vergelijking van alternatieven te verduidelijken adviseert de Commissie om in één visueel toegankelijk overzicht de beoordeling van de alternatieven op de meest onderscheidende effecten te verwerken. Dit betekent dat het MER helder en gestructureerd moet zijn zodat de milieu-informatie goed is terug te vinden. Daarmee wordt de onderlinge vergelijking vergemakkelijkt. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen. De vergelijking moet op dezelfde wijze en met het zelfde detailniveau plaatsvinden. Bij de vergelijking moeten de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken.

Verder wordt aanbevolen om:

- het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen.

BIJLAGE 1: Projectgegevens reikwijdte en detailniveau MER

Initiatiefnemer: college van burgemeester en wethouders van Someren

Bevoegd gezag: gemeenteraad van Someren

Besluit: besluit omtrent de vaststelling van het bestemmingsplan "Buitengebied Zandstraat 99"

Categorie Besluit m.e.r.:
plan-m.e.r. vanwege passende beoordeling

Activiteit:
Voor de uitbreiding van pluimveehouderij T. Engelen heeft de gemeenteraad het bestemmingsplan "Zandstraat 99 Someren" vastgesteld.

Procedurele gegevens:
aankondiging start procedure in 't Contact van: 11 april 2012
ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 12 april tot en met 23 mei 2012
adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 10 april 2012
advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 19 juni 2012

Samenstelling van de werkgroep:
Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:
W. Foppen
ing. W. Hoeve
K.A. Ottens (werkgroepsecretaris)
ir. N.G. Ketting (voorzitter)

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:
In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie heeft de hierna genoemde informatie van het bevoegde gezag ontvangen. Deze informatie vormt het uitgangspunt van haar advies.
Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de Commissie een locatiebezoek afgelegd.
Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- Reikwijdte en diepgang Concentratie activiteiten pluimveebedrijf T. Engelen
- Bestemmingsplan Zandstraat 99 Someren, augustus 2011
- Bestemmingsplan Zandstraat 99 Someren, bijlagen bij de toelichting, augustus 2011
- Passende beoordeling Zandstraat 99 te Someren, december 2011
- Duurzaamheidstoets intensieve veehouderij Zandstraat 99-101 Someren, augustus 2009
- Milieuvergunning (revisievergunning) van 16 september 2011 voor de pluimveehouderij Zandstraat 99-101
- Uitspraak van de Voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 27 januari 2012, nummer 201110808/4/R3

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

**Advies over reikwijdte en detailniveau van het
milieueffectrapport Uitbreiding pluimveehouderij
T. Engelen te Someren**

ISBN: 978-90-421-3546-8

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

